

Tallinna Sõber.

Üleüldne aaleht Eesti rahwale maal ja linnades.

Zuleb ükskord nädalis wälja.

Mafja Tallinnas Sindforsi' püriate trükkimajas:
 aastas 2 rubla, 40 kop. — pool-aastas 1 rubla 40 kop.
 Kõju ehit postiga saadetak:
 aastas 3 rubla — pool-aastas 1 rubla 70 kop.
 Annusmaksed maksawad iga rea ehit selle asemel pealt 5 kop.

Tallinnas: Sindforsi' püriate trükkimajas. — Peterburgis: J. S. Seelandi, Osmepozna
 № 54. — Tartus: M. Jusi. — Rakweres: L. Mattly. — Pades: A. Seibelberg.
 — Japfalus: G. Söllerberg. — Lihulas: F. Müllner'i poobis. — Wiikandis: G. J.
 Karow'i raamatupoob. Kuurekaares: Th. Lange. — Naal: Luidu isikranis trükkimajas.

Wastaja redaktor: W. F. Eichhorn. Etas Baltistis, — kirjab kätwab Baltistis (Baltispost — Baltisekik-Post).

Regiister: Wälje tõuseb ilta kõrgemale. — Loomade piinamisest. — Omat maalt. Tallinnast: Sobuste malkubest
 kinnabest. — Postmaridest. — Linnasaadikute kogust. — Loompea wangimajas. — Rahatend. — Üks
 tähtjas nõuu. — Omatapimise. — „Olewiku“ tähtede lugemine ja üks kiltaw kiri. — Baltistist: Sobuste
 wargad. — Tartust: Kirikupetaja fiseedantamine. — Riiaft: Püaanitub seadus taluhoitade pärimise-
 Wäijuse kohta. — Riibawist: Kooft asjast. — Peterburgist: Keisrikooft. — Suureft politikaft. — Saksamaa riigialamate
 adreftid. — Wironowitshi protseft järjed. — Mowast: Kõhtu otjus. — Kharowitst: Nafta wihm. — Tash'entist: Uru-
 tus; iidi-ufside töbi. — Wöerast maalt: Saksamaalt. — Austria-Ungrumaalt. — Prantsusemaalt. — Ingliseemaalt.
 — Itaaliaft. — Spaaniaft. — Afaaft. — Ameerikaft. — Sutu teit: Päijid. — Kiriku teaduseft.

Wälje tõuseb jälle kõrgemale,

pea hakkawad tema kiirud soojemini ja soojemini paistma, neid paelu lödwendama ja häwitama, mida looduse-öö meie maapinna ümber köitis. Rõõmuga hakkame seda aega wotama, kus uus elu läbi kõige looduse tussub, ja see aeg ei jää mitte tulemata. Selsamal aegal pühitseme meie ka seda õnnistatud ööd, kus tõutuse-täht tarkade silma paistis, kus waimu-päike tõusis ja seda lund ja jead sulatas, mis pitkal waimu-ööl inimeste ja rahwaste peale langenud oli, mis waimu ja hinge lämmatama kippus. „Uuu olgu Jumalale kõrges, ja maa peal rahu, inimestest hea meel!“ See oli waimu-kewade esimene kuulutus; sellega teretame ka meie oma lugejaid, kõiki Eesti rahwast ja kõiki maailma rahwast, kalliks Jõulu-pühaks. Juuda rahwa lektis kõlas see esimene waimu-kewade hääl. Wana seadust mõõda pidi Juuda rahwas ennast kõigeist teistest rahwastest eemal hoidma. Aga see hääl ei hüninud mitte: „Rahu Juuda maal“ ja „Juuda rahwast hea meel!“ waid kuulutas rahu ja lepitust ja sõbrust kõige rahwastele. See oli uue seaduse hakatus, mis kõiki rahwaid oma armu-tiiva alla wõtub, kes wana seaduse wangi-müüride wahelt ennast tahawad wabastada lasta. Kes tahaks siis nüüd weel nii wäga wana seaduse ori, nii „wanameeline“ kitta müüride wahel püürata ja sealt wõõriti, suurustates ja wihkades teiste peale wahtida tahaks! Uus, lahke seadus on kuulutatud, selle uue seaduse esimene peatükk on: „Uuu olgu Jumalale kõrges, ja maa peal rahu, inimestest hea meel!“ Kogume ennast kõik selle laia, lahke ja hiilgawa lipu alla; pühitseme Jõulut, looduse-päikese ja waimu-päikese rõõmsat homikut, mis soojendates ja puhastates üle kõige maailma ja rahwaste paistab!

Loomade piinamisest.

Iga üht inimest, kellel piinat ja walust, ilmaasjata lötkumiseft ja rikkumiseft j. n. e. hea meel on, wõime kindlasti kurjaks, südame poolest harimatats inimeseks nimetada.

Üks haritud ja mõistlik inimene on kõige loomade wastu lahke, tasane, ligitud ja halastaja, ega tee meeleka kellegile liiga. Temal on kõik kallid ja armas, mis looja on loonud, ja tema ei riku mistki asja, ei walu tundmataid, nagu puud ja muud taimest, weel wahem walu tundjaid, nagu kodu- ja muud loomast.

Ehit inimesed küll isekesks ka weel ammuigi selle wannameele ja armastuse sees ei ela, mis inimestel, isikranis Miskiinimestel ühe teise wastu peaks olema, fiska tahame kord ka paar sõna waeste loomade heaks ütelda, kes kõik patuse inimese teenistuse all õhlawad.

Ilmaasjata ja armuta lojuste piinamise ja waewamise süüft ei ole meie Eesti rahwas Jumala ega inimeste ees ka mitte puhtad. Kui palju sünnib waeste loomadete õletohut, mis rumaluses ja kurjuses tehakse, ilma et seda tarwis oleks! Waesed loomad ei wõi kellegile laebada, aga meile jääb see patuks Jumala, häbiiks ja harimata elu märgiks inimeste ees.

Meil on ka küll hea hulk selgema aruga ja soema südamega inimesi, kes inimest ega kedagi hingelift tuimatst kiwitst ei pea; aga nende hulk on suure hulga wastu ikka weel liig weike. Eugemata hulk loomadest elab meie maailma peal. Looja on neid meie ülespidamisteks, rõõmuks, ja kasutks, aga mitte meie kurjuse ja wiha lahutuselst piinata ja waewata loonud. Tema murettseft nii hästi meie kui nende eest. Diged inimesed on igal aegal ka loomadele õigust teinud. See-pärast ütleb tark kuningas Saalomon: „Dige tunneb oma looma hinge waewa.“ Kõik loomad on meie kaashingelised. Inimest on Jumal nende isandaks ja neid inimese orjaks ja tarwituseks pannud. Meil on luba antud neid tappa ja pruukida, aga ikal mitte ilma asjata piinata ega waewata.

Ka loomadel on hing sees, kui neil ka suremata waimu ei ole, nagu inimestel. Kel aga hing ja elu on, see tunneb walu, ja mis on siis mõistlik inimene, kui ta ilmaasjata, lusti pärast looma piinab?

Kui nüüd aga oma igapäiwise elu peale waatame, siis peame häbiga tunnistama: loomade ilmasüüta õhamine laebab meie ja meie laste kurja ja armetuma meele peale!

„Aga kuidas wõib lojuste waewamine patt olla? Küsit mõni. „Sojussed on ju lojussed, muud midagi.“ Tõft küll, aga fina oled mõistlik inimene, oma Jumala näu järele loodud, kas sa siis tohid mõistmatam ja kurjem olla, kui mõistmata, kistja elajas? Mitu oma südame ja meele poolest harimata inimest mõllewad: „Koh, mis seft on kui ma lojussid ja muud hingelest ilmaasjata piinan ja tapan ja neid raske töö ehit koormaga waewan, eht nad ole minu omad? Eht nad maffa minu raha? eht maa wõi nendega teha mis maa tahab?“

Kus on nüüd niisuguse haritud Miskiinimese meel? Eht inimese üle mitu tuhat korda enam oma Looja päris-oma, kui ostetud ehit kaswatud loom sinu oma? Aga kas Jumal teeb nõnda sinuga, kui fina oma loomaga? Ja ometi oletst temal nii mitu kord enam õigust. — Sina ise ja sinu loom, mõlemad olete Jumala omad, mõlemile teeb tema õigust, aga fina oma loomale mitte! Arwad fina, et Jumal hea meelega selle peale waatab? Ara peta iseenast! Kõige jöledam töö, mis sa wõid teha, on see, kui Loojat kurbits ja pimedaks head, ja arwad et temal kwi rindus on oma loomadest wastu.

Kes loomast ilmaasjata huktab ja waewab, see riisub ja ritub Jumala omandust, mis tema nuhtlemata ei jäta, ja see peaks meil alati meeles seisma.

Nenda kui armota inimene lojuste wastu Jumala ees patku teeb, nenda teeb ta ka enesele inimeste ees häbi; seft see on tema rumaluse ja kurjuse tunnistus. Kõik Jumala annete üleemeelne pruukimine on laiduwäärft ja patt, ja saadab lastu asemel lahju.

Kui palju oletst meil sellepoolest lihunikude, sulaste, kufarite, woorimeeste, lojusteaeajate ja üleiliste kõige nendega kõnelemist, kes ikal lojustega ümbertäiwad ja neile waeste neljajalgse orjabelle rumaluse ja tuimuse pärast õletohut teewad; aga pödrame ennast parem perewanemate, lastewanemate ja koolmeistrite poole. Noorel põlwele pannakse head ehit kurja elutombede põhja. Witsa wäänatalse, kui ta alles noor on. Mis inimene noorel põlwele kuulub ehit näeb, see temale ka wanal põlwele jääb. Wälwage seepärast ka ses asjas oma pere ja laste üle, andte neile head õpetust ja kõige hea eesmärgiga nende eest! Hea ja tulus on, kui nemad teie suust head kuulwad, weel parem ja tulusam, kui teist head näewad. Püüdlem endid igapäidi õletohut eest ja Eesti inime teutuse eest hoida.

Wiimats on muil weel üks palwe isikranis koolmeistrite wastu. Nende põld hea seemnele on alles pehme

ja suurtest õhalatest lage, kiltwagu nemad truuste ja hoolega, et muu wäljaspidise harimise juures laste süda ja meel mitte harimata ei jää. Selle hea töö tarwis andtu Jumal iga inimesele õiget tarwitust meelt ja mõistust, aga isikranis koolmeistritele ja lastewanematele seda jõndu ja tarkust, juba noorelt laste südametesse armastust kõige loomade wastu südamesse istutada. E. P.

Omat maalt.

Tallinnast. Weneteeli lehtede sõnumite järel on Raha-Ministeriumi poolest mitmepooliste palwete peale tunnistatud, et sealt poolest hobuste ja sõidundude malkubest keelamata luba antud saab, kui neid malkust linnade kasutks seatakse.

— Selle aasta lõpuga lautawad wanad postmargid ja wanad postkwerid oma hinda, mis peale meie oma lugejate tähelepanemist juhime. Uuel aastal saawad postil peal ainult kirjad uue malkudega ehit uue postkweride sees wastu wõetud; ka ei wahetata seal siis enam wanu malkust ega wanu postkwerist uute wastu ümber.

— Tallinna Linnasaadikute illekorraldustes kogudes, selle kuu 12. ja 17. päeval, seftiwad ainult linna fise-tulemist ja wäljaminemist eesarwud tulewa aasta peale, nõuupidamise all.

— Sel sunel on Tallinna Loompea wangimaja, Weneritgi wangikodade peallemä, Geheimerath Galtin-Wrafski ettepanekut mõõda, suuremaks ehitatud, mis wäga tarwis läts, seft paratu kaswab wangide hulk ikka suuremaks. Suure saiwad neli kamrit, üks töösaal ja üks kammer haige naesterahwa wangidele ehitatud, mis tarwis 7000 rubla lubatud oliwad. Ehtels pidi töösaal uue wangimaja kolmandema korra peale ehitatud saama, aga pärast wõeti selleks wangimaja kodukabel teise korra peal, mis Jumala-teenistuseks kistaks jäänud oli, ja kodukabel sai nudes lisaehitusel korrale seatud. Kirikus on orel ja 200 inimese jäuts ruumi, kuna wanas tabelis 140 inimest aset leidwad. Wangikoja töster, G. Pfaff, on wangidest ühe laulukoori harjutanud, mis wäga heast korda läinud ja wäärft on, et seda ka teistes seefugustes paitades järel teha kasutatse. Wangid on suure himuga laulma õppinud. Sellest aegst saadil, kui uus töösaal walmis sai, teewad meesterahwa wangid seal puusepa, rätsepa ja mõnda teist tööd; naesterahwa wangid kudu-wad sukka, õmblewad ja heetebawad. Loompea wangikojas on sel korral 186 meesterahwast ja 14 naeste-

nea lord kahju ei tee. Nüüd on veel Korea mäsamine (w. wöeramaa sõnumite) juure tulnud, millest Kõhinalaste laed mitte puhtad ei olla. Mitmelt poolt arwatasse, et see asi Kõhina-Prantsuse sõda mitmet wiisi muuta võib, et Euroopa suurriigid omal aéal ometigi wähele astuma peawad, ja et siis Wene lipp Korea kõrgemale peab lehwima, kui kõige teiste riikide lipud, mis ta üsna õige on, sest Korea riik on Wene riigi naaber Amuri maadel. Ka arutasse juba ühe raudtee ehitamist Wladiwostoki sadamasse, mis Euroopa-Weneriiki Wäike-mere rannaga ühendaks ja sealset ranna-maid Wene wõimuslõnna alla wõtta wõimalikult teeks. Nende ranna-maade parem jägu on aga Korea riik, mille peale Wene poliitika-mehed juba mõnest aegast saadik tähendawad.

— Saksamaa alamad Peterburgis on selle kuu 16. päawal „Balme“ saalis kokku tulnud ja nõuiks wõtnud, Würi Bismarckile üht adressi saata, milles Niigipääwa hääle-enamuse kuulit ja pahanaw nõuudmine hukka mõistetud saab. Sedasama kuulitakse ka Riia, Warshawist ja teistest Weneriigi linnadest, kus palju Saksamaa riigialamaid elamas on.

— Mironowitschi profess on lõpetatud, kohtu otsus on mõistetud, aga need laened ei ole veel mitte wõlitud, mida see asi üles kihutab, ja need uhwad mõne Peterburgi ringlõnna põhjast mõnda üles, mis wälja näitab nagu — kõnks ja munda. Juba kohtuotsus on rahwas ennast Katharina Semenowi ümber tunginud, on tema kääkirja mälestuseks palunud ja teda auustanud, nagu suurt wooruse-langelast, kuna tema kõigist kõiki muud ei olnud, kui üks efinud tütarlaps, kes peale selle warastanud ja petnud. Inimesed, kes ennast „parema“ seiskõnna fetta lugeda lasewad, on ennast pea niisamati omast segasest tujust wedada lastnud, niisama wähe õiguse ja seaduse auustamist üles näitanud, kui Wera Saksulitschi professi juures. See waene tütarlaps on oma elus palju wiletsust näinud, aga seefugust auustust peats küll teiste jäuks hõitama. Tema ise on juba awalikult palunud, ennast unustada. Kuida kuulitakse, tahta Mironowitschi eeskõksia kohtu otuse üle kaebust tõsta. „Minuta“ sõnumite järel olla Besak tagajärel tunnistanud, et tema Saara Beckeri mõrtfutas olla. See paneks muidugi kõiki seda professi uueste kaima, kui see tõsi oleks, et see aga tõsi on, seda ei usu keegi. Peale selle olla veel üks noor Prantslane, Nicolas Mareffe, ennast kohtutele Saara Beckeri mõrtfutas paktunud, kuida arwatasse, üksi selleks, et tema nimi ka kuidagi nimetatud ja tuttawaks saaks. Ühildelt: Galpus, toorus ja igatõugu meeletu tuhni wõitlewad üksteisega selle koleda asja pinnal.

Mõrkwaft. Selle kuu 12. päawal sai kohtu otsus Moskowi ja tema sellitlaste wasta kuulutatud. Mõistetud on: Moskow kõige oma seisusliku diguste auunime ja auutähte kautamisele ja eluks aegast Siberi afutustesse, ligemates maakondades; J. J. Rudnew, W. J. Rudnew ja W. Jewtshhejew kõige eradiguste kautamisele, 4 aasta peale Irkutski kubermangu ja 12 aasta peale Siberi teiste maakondadesse; N. W. Skonnikow eradiguste kautamisele, 2 aastaks Tomski kubermangu ja 6 aastaks Siberi teistes maakondadesse; W. N. Dwtshninitow ja W. P. Skonnikow eradiguste kautamisele, 2 aastaks Tobolski kubermangu ja 4 aastaks Siberi teistes maakondadesse; P. W. Skonnikow, J. W. Sasarew, J. N. Kistenew, W. E. Shamow ja S. J. Barabanow kõige diguste ja eediguste kautamisele ja Tomski kubermangu. Kõik teised wõiwad 15 aasta pärast igas paigas Euroopa- ja Aasia-Wenemaal oma eluafet wõtta, üksi Moskow mitte. Kõige kohtuotuse läest on ühtekokku 9,592,816 rubla 74 kopikat sisse ajada, nenda et üks teise eest wastab, ainult Donstoi, Popow ja Dwodow on sellest lahti.

Charkowist, Joulukuu 11. päawal. Juba kolm päawa järestitku sajab rasket wihma; paiguti on talwivilja põllud kahju saanud.

Tashkentist, Joulukuu 14. päawal. Kasalinski juures on jea Syr-Darja jõe kinni matnud; kahe jaama wabel on kolm maa wee all. Post sõidab paadiga. Seemnepõllud ja istandused on palju kahju saanud. Siidi-ushide keskis on üks tõi tõusnud, mis neid hulga laupa surmas; walitsuse poolt katutakse seda tõbe lammata.

Wöeralt maalt.

Saksamaalt. Igas Saksamaa nurlas on sellikõnna kokku astunud, kes Würi Bismarckile adressi saadawad, milles oma kõikumata usaldust tema wasta tunnistanud ja Niigipääwa nõuudmist hukka mõistetud. See lentsakas ühendus Paapstlaste, Üliwabalaste ja Sojalistlaste wabel, kes riigi ülema juhatuse wasta kuste pärast kokku heiditawad, on kõiks maailmas palju pahanust teinud ja kõige mõislikumate ringlõnadega filmi hääle-enamuste tarkuse kohta selgitanud, ülepea aga Parlamentide põhjust raskelt pöranud. Wastapanijad näiwad oma eeskust ka ise juba niipalju ära tundma, et nende lehed juba, järel andma ja arutama hakkawad, kuida Würi Bismarcki nõudmine wõiks täidetud saada, kui tema ettepanekut kolmat

orda ette tuetasse, nagu see Niigipääwal priul on. — Würi Bismarck tahta oma terwise kinnitamiseks mõneks aegast soojale maale reisida, kas Madairaasse ehk Eegyp-tuseesse, ehk ka koguni Egiptuse; tema abitaafale on nõuu antud Eüne-Itaaliasse minna. Sellest on Pariisis juttu tehtud, et Würi Bismarck Pariisi tulla, kui ise lõune poole reisib ehk oma abitaafat jenna saadab, ja et siis Saksamaa ja Prantsusmaa walitsuste wabel veel kitsamad sidemed koidetud saada. Reed ringlõnna Prantsusmaal, kes kára armastawad, wihawaenu Saksamaa wasta ja oma enese riigivalitsuse wasta lõõfutawad, need on selle sõnumi üle täitsa pödraselt läinud ja üliwabalaste ja üliwahustlaste lehtedes ähwardasse juba, et Würi Bismarck Pariisis niisama toore káraga teretatud saaks, nagu nullu Spaania Kuningas. Saksamaa poolt kinnitasse, et Würi Bismarck ialgi selle peale mõetnud ei olla, Pariisi laudu reisida, kui tema ülepea reisib. Selle wasta tõuseb aga jälle jutt, et Prantsusmaa walitsuse juhataja, Minister Jules Ferry Berliini tulla, Würi Bismarckiga Kõhina ja Aafrika asjade üle nõuu pidama. Needsamad hääled arutawad ka, et kui Kongo-konferenz oma nõuupidamisi Vääne-Aafrika asjus lõpetanud on, siis astuda uus Aafrika-konferenz kokku, kes Ida-Aafrika asju korraldab, kus jälle Saksamaa ja Prantsusmaa ühel meelel seisma saada. Niipalju näib selge olema, et sel korral kolonial-riikide asjad kõige pealt suure poliitika päawakorral seisawad, et Saksamaa ja Prantsusmaa kõikeis ülemaristes kühimistes teeste ühes nõuus on, ja et nemad Inglismaa täniis üliwõimust selles asjas lõpetada tahawad. — Anarchistlaste Meinsdorf, Rupsch ja Kächler on surma nuhtluse alla, Bachmann ja Holzbauer 10 aasta peale tuhthoonesse ja pärast seda Politset ülewaatamise alla, Söhyngen, Rheinsbach ja Döllner süüsti lahti mõistetud.

Austria-Ungrumaalt. Wiinis on Jõulu pühad sel korral wága rahutumad. Mitte ainult All-Austria Es-compte-bankis ei ole 2 miljoni guldnat ära warastatud, waid kaheis teises on sedasama leitud, kui ka mitte nii palju. Ka ühe teise banki tallitaja, Johann Lukas, kes 100,000 guldnat warastanud, on ennast maha lastnud. Mitmed suured kaubamajad on langenud ja kardetasse, et üleüldises majapidamises suured segadused siigiwad. Wilja-kaupluste peremehed Wettig ja Himberg on ka oma elule otta teinud, raskuste pärast mis nende kauplustele siiginenud. Selle korwas testawad rahwuslikud kárad ja kühimised itka edasi. Nimelt on nüüd Brünni linna Kaubakambriis, kus tänine enamist Sakslaste istufiwad, Eshchilastel kawaluluga wõimust oma kätte ristunud ja selle läbi kõiki kihifema pannud. Ministri poolest on aga need walimised tühjaks mõistetud ja kástud, et kolm Kaubalamri saadikud uueste wallitud saakiwad. Käredad Rooma-Katoliiklaste olla üht Katoliik-Elawi Selti asutanud, kes wõimalikult kõiki Elawast Vallani poolsaarel Rooma-Katoliigi usku pödrata ja sedawilsi Austria wõimuslõnna alla saata káhtuda. Selle üle on muidugi Greeka-Katoliiklaste wága pahased ja kipuwad Austria ja Wenemaal wabel tülil lõõfutama, mis mõlemi riigi walitsustele suurt muret teeb, aga ka rahwa kesks rahu ritub. — Pestis on Politset ühe naesterahwa juures sala-trükkimaja leidnud. Hull Sojalistlaste kirjasi on ära wõdetud. Naesterahwas ja üks kirjaladuja on kinni pandud. — Eshernowizis on Georg Gorehti, kes rädne nádali eest Wene Konsuli maja dynamitiga lõõfuda katfus, wiiets tuuks wangi ja lange paastumisele mõistetud.

Prantsusmaalt. Anarchistlaste ringlõnna ja nende ehmehed on täitsa pödraselt läinud. Kuulus Rochefort, teda tuisulastel Sanatoride walijate fetta saatnud, küttele sellega, et tema Pariisi poletamise ja teiste Kommunardlaste kurjategude pärast Cayenni mõistetud oli, ja tõstab neid Saksamaa Anarchistlaste taewasse, kes nüüd Niigikohtu poolest hukka mõistetud on, kui sel mehel ja tema sarnasetel taewast oleks. Tõõliste káratsewad seltsid on hukka mõistetud dynamitilangelaestele dñnefoowimisi saatnud. Wana Cásagnac ütles: „Prantsusmaa on üks süitamiselaew (Brand), Euroopa teha külge koidetud; kui seda ei kustutata, siis lähed kol Euroopa põlema.“ — Wiimaste sõnumite järel on Prantsusmaa sõewáde asjad Tongtingis wága kardetawad. Saigoni kirjutasse, et Prantslastel kindlusest mitte tuhat sammua eemale minna ei wõi, ilma et halastamata waenlaste kätte langewad. Saigoni ja Haifungi hospitalid olla haawatud ja haige meestega nii wága káidetud, et keegi seal enam aset ei teia. Salge peal ei olla enam rohtem, kui 4000 meest. Si-Hung-Eshangi Sekretár Ma-Kien-Eshang, kes Prantslastega Tientinis kauples ja lepitust tegi, olla surma nuhtluse alla mõistetud. Si-Hung-Eshang loota aga teda veel peasta wõima.

Inglismaalt. Londonis arwatasse, et London-silla lõõfujad Prantsusmaalt tulnud ja kóhe pärast oma tegu tagasi reisinud on. Silla saunmaid on wee all läbi waadatud ja leitud, et neil kahe jala katused praud sees on; siiski arwatasse, et wigadused ennast parandada lasewad.

— Melbournest kirjutasse, et Australia kolonide walitsus Saksamaa tallitsuste wasta, Eüne-mere saarte peal, waleida tahab. — Kapstadtist kirjutasse, et Saluriiklaste salgud sõeariistadega piire poole tungiwad. Präfident on seda ära keelanud, aga seda ei ole tälele pandud.

Itaaliast. Wiimaste Kardinaalide loosõõletus on Paapst wága selle üle taebanud, et Itaalia walitsus tema wabadust igal poolt piirab, teda ka koguni enam kristlikku heldust tallitada ei lase, mis wist selle peale tähendab, et lord selle üle pilgati, kui tema Kuninga heldusekáiiku cholera hospitalites, kuste pärast üle trumbata tah-tis. Paapst tähendab veel selle peale, et laps Jesus pögenemise läbi oma waenlaste eest peastetud sai, et tema oma Düniitõgija tõõd lorda saata wõiks. Sellega olla pögenemine pühitsetud. Sellest on náha, ee Paapsti lah-kumine Roomast náhtawat kuju saama hakkab. Juba ráágitasse Salonikist ja ráágitasse Konstantinoplist, kuhu Paapst minna tahta. See kol näitab ka selle Katholiik-Elawi Seltiga sidemes seisma, millest Austria jutt on.

Spaaniast. Andalusia maakond on selle kuu 16. päawal raste maawárisemine olnud. Umbes 150 inimest on surma saanud. Sedasama kuulitakse ka veel teistest maakondadest, kus 266 inimest surma saanud. Kastilias on lange lumetuif olnud.

Wasiast. Korea pealinnas, Inglismaa Saadiku majas, on ühel pidul järsku mäsamine tõusnud. Kuninga poeg, kuus Minister ja Inglismaa Saadik on ära tapetud; Kuningas on mágedesse pögenenud, Kuninga-praua on kadunud. — Korea riik seisab nime poolest Kõhina ülewalitsuse all, on ennast aga juba ammu tõe poolest sellest lahti teinud. Kuningal on piiramata wõimus, aga tema on walitsust tänine itka täitsa ühe Ministri hoolets annud. Hil-juti veel seisid Korea riik kõige wöeraste ees lullus; kes oma jaga Korea pinna peale pistis, see sai ära tapetud, kui tema ka üks hukatusest peasnud laewamees oli. Ülem Minister oli nüüd endine Preussi wápealil von Müllendorff, kes kuidagi senna sattunud ja suurt wõimust saanud oli. Tema walitsuse all astus Korea riik omast urlast wälja, hakkas teise maailmaga ümber káima ja juba pidi ka Wenemaal üks alaline saatkond senna minema. Nüüd on Korea rahwustlaste nende uuenduste wasta mäsamist tõstnud. Kuida haritud maailm sellega, kuida nimelt Inglismaa oma Saadiku surmamisega lepi, seda on ära oodata. Korea pealinn Soeul seisab sde kaldal; üks Inglismaa sõealaew on selle jõe sisse jooksnud. — Wiimaste sõnumite järel on kol see tülil Kõhinalaste ja Japanlaste aff, selle mõlemite „kaltuse“ all Korea seisab ja kes mõlemad oma sõewáge Soeuli saatnud on. Eitets oliwad Japanlaste pahased, et Kuningas Ministreid ametisse pannud, kes ületliga Kõhina sõdrad olla, raiufiwad Ministreid maha ja sundiswad Kuningust, Japanlaste jõbru Ministreid panema. Nende peale tungiswad jälle Kõhinalastel ja tap-siwad seitse Ministrit ära, kus juures ka Kuninga-praua onu surma sai. Pärast on Soeulil veel mitu lord were-walamist Kõhina ja Japani sõewáde wabel olnud, ja Korea sõewági on mõlemite peale karganud. Mõlemist poolt tahetasse veel rohtem sõewáge senna saata ja tülil soigutada; kas aga selle läbi tülil ja werewalamine veel juuremaks ei káhta, see on küsitaw. Kas Minister von Müllendorff veel elus on, see on itka veel teadmata.

Ameerikast. Selle kuu 8. päawal põles New-Yorkis Katoliiklaste waestelaste-maja maha, kus ligi 800 inimest sees elakiwad, enamist 2 kunni 15 aastastel lapsed. Tuli on pejumajas lahti peasnud, kui kol lapsed juba magasiwad. Teenijad õed kistufiwad need wooditest ja wiisiwad riideta wälja, kus tülil oli ja palju lund sadas. Järsku tuli õde Maryle meele, et haigete kamris veel 35 last abita maas oliwad. Tema rutlas läbi tule appi, ei peasnud aga enam haigete kamrisse. Pea pärast seda náhti teda katusel, kuhu üks tuletõrjuja temale oma palju kuue kätte wistas. Seda kuue ümber pannes, kullus õde Mary aga katusest maha ja suri mõne tunni pärast ära. Priigi alt on 20 laps ja 2 tõi-inimele furnukehad teit-tud. Veel puudufiwad 20 last, aga loodeti, et need peastetud ja háist inimestest kaitse alla wõdetud on.

J u t u l e h t.

P ä r i j a d.

Selle teieft, Friedrich Friedrich'i järel.
(Sárg.)

Edith pani paberid jälle kóhwiisse ja Saadel pani hoolega táhele, kuida tema wõime tasku pistis. Siis wabandas tema ennast ja astus wälja. Tema tahtis itki olla, et rahuga järel mõeldada wõiks, mis nüüd teha tuleb. Oli Edith peale Juliana ainus pärija? Tahtmata nihkufiwad tema mõtted Heinrichi peale, kes nii wága Edithi nágu oli. Chicagos surnud Saaprehtil oli ka üks wend olnud, kas ei wõinud Heinrich mitte selle poja-poeg olla? Seda pidi tema enne teada saama, kui midagi ette wõttis. — Tema astus laewa lae peale. Dr. Vater oli seal.

„Mina ootun Teid juba ammu, kus Teie olite?“ küsis arst, ja lisas wastust ootamata juure: „Kas wõit- sine mõne klaasi wiina juua?“

Saadel wabandas, et tema peawatu pärast nüüd juua ei wõida.

„Meie jõime heite pisut palju, ja see oli ka juba natuke hilja, kui magama“ heitsime.“

„Aha! pisut palju! Mina ei saa aru, kuidas mõni pisut palju juua wõib,“ naeris arst. „Mere tuul teeb keele kuitwaks ja seda suurt meelogu wõib ka ainult siis waadata, kui pudel prilliks on.“

„Mina ei ole harjunud homikul jooma“, tähendas Saadel.

See on nõdrus, mida Teie ära wõitma peate! Aha! Mina olen arst ja wõin kinnitada, et see üks haigus Teil on. Mina wõin igatahes juua.“

Käsi läks käsiwad nemad laewa lael ja nende sõbrus näis lastwama, sest Baker pidas igakõht omaks sõbraks, kes temaga lord purjetanud oli. Heinrichi põlgdus Saadeli wasta lastwis weel, kui teda selle arstiga nii sõbra- likult ümber käima nägi, kelle juures tema nii wähe halastawat meelt leidnud oli. Üks istus tema laewa lael ja mõttes Edithi sõnade peale, kellel nii suur püra- dus Ameerikas oodata oli, niisamati kui temal. Mitte wähemat tadebust ei tunnud tema, kui ehl lord Edithiga jägama pidi. Heinrich waatas kõrwale ja nägi, et Saadeli arstist lahkus ja tema poole tuli. Tema ei tahtnud selle mehega kõnelema, tuelas pea läe peale ja tegi kui oleks tema sügawas mõttes.

„Herra Samprecht!“ kõlas järsku üks hääl tema selja taga.

Heinrichile tõusis puna palge. Saadel tundis teda, sellepärast ei uduunud tema mitte Puusepa nime. Wõi kas tahtis Saadel wähest proowida, kas tema Samprecht oleks? Tema mõttes sepa sõnade peale ja ei liigutanud ennast.

„Samprecht!“ kõlas hääl weel teist korda.

Ka nüüd ei liigutanud Heinrich ennast.

„Puusepp!“ hüüdis hääl kolmat korda.

Nüüd tõstis Heinrich pea püsti. Saadel seisis tema kõrwas.

„Ah, mina tähtsan Teid!“ ütles Saadel naerdes.

„Ei ole jo tõd meil kummagi“, andis Heinrich wastufelt.

„Aga,“ rääkis adwokat edasi, „minu arwates pealkite Teie ses nooruses rõõmsam olema. Teid ootab uus ilmajägu ja uus elu.“

„Et mina weel üht ega teist ei tunne, sellepärast ei wõi need mind ka weel suuremalt rõõmustada.“

„Miks mitte! Ameerika on ime-maa. Juba mõnigi on seal oma õune leidnud. Ka Teie wõite seal ühe rikka abitaasa ehl ühe suure päranduse leida.“

Heinrich nägi, kuidas wiimaste sõnade juures Saadeli

film temast otse kui läbi tungida lastus. Tema tundis, et wähemgi liikumine tema näus tema saladust ilmutanud oleks ja wõttis kätt jõudu kokku.

„Kummagi peale mina ei looda“, wastas tema ra- huga. „Kõnimekts olen weel noor, ja pärandust ei leita uulitfalt. Mina tahan ülepea oma enese tödga oma elu- teed taotada.“

„See on kõige parem, on ta tänine minu elu-põhjus olnud. Aga mina ei wõi Teid kauemini tälitada.“

Saadel nikutas pead ja läts ära. Ühte asja teadis Heinrich nüüd selgesti. Saadel pidas teda pärijaks ja tahtis tema saladust kätte saada. Mis sel mehel sellega tegemist oli, sellest oli raske aru saada.

IX.

Jälle midagi nurje läinud.

Laewa peal ei olnud ometigi saladuselt jäänud, milts Edith Ameerikasfe reisib. Mitmed paniwad tema julgust imets, millega seda talitust üksi ette wõttis. Kõige suuremat osawõtmist näitawad temale Saadel ja kapten Karsten. Saadel arwas eesõiguse juba oma käes olema, sest et Edith tema wasta usaldust oli üles näitanud. Suutis tema Edithi südant omaks saada, siis oli waran- dus tema oma. Tema teadis küll, et kapten tema was- tane oli, lootis aga wõitu saama. Kapten omalt poolt arwas aga loguni teist. Saame näha, mis tuleb.

Heinrichi oli see kauniste liigutanud, et Edith tema sugulane oli, aga wiimafel aal ei olnud nemad palju kokku saanud, sest itka oliwad Saadel ehl kapten noore netu ümber. Ka Mariat ei olnud mõnel aal näha ol- nud. Arst oli wana mehe terwise lohta ütelnud: „Weel elab tema, aga ei tea kui kaua.“

„Dnnetis oli Heinrich ühe raamatu kaasa wõtnud, mil- lega igawust tõrjus. Jälle luges tema lord, kui Edith tema juure astus.“

„On see raamat nii armas Teie meelest, et Teie tundide kaupa muud ei tee, kui luete?“ küsis Edith naerdes.

Heinrich tõusis üles.

„Ja, see on parem, kui mõni teine“, andis tema wastufelt.

„Kas on üks teine jutustus?“

„Ei, üks aalou kiri.“

„Ja see on Teie meelest nii kaunis?“ naeris Edith.

„Minu meelest on aalougi itka igaw ja itka seltsab minul see waew weel mälestuses, millega lord aastaid ja nende numreid õppima pidin.“

„See paha wiis, millega mõnes koolis aalougi õpe- talte, wõib seda jo küll igawaks teha.“

„Aga nüüd pange raamat natuke ära, kui Teil wäga wasta meelt ei ole minuga juttu ajada.“

„Ei, sugugi mitte.“

„Aga siiski ei ole Teie mind wiimafel aal tähelegi pannud.“

Teadaandmised.

Tellimise kutse.

Meie kuulutust selle lehe № 44 sees oma auustatud sõbradele ja lugejatele meele tuletates, palume meie tellimistega nüüd rutata, et lehe saatmises wähe- aega ei tule. Kuidas tänine kuue aasta käitus, saame ta edaspidi oma lugejatele juhatuses ainult seda pakkuma, mis proowitud, mis tõsi, mis kriitilisi ja auusa põhja peal seisab. Kõdumaa poliitika saame Eesti rahwa rahu, auu ja õige kasu eest kostma, kus ja kelle wasta see iganes tarwis on, ilma oma kasu nõudimisteta ja ilma kartusteta.

Meie lehte tellitakse Tallinnas: Lindfors'i pärijate trükimajas; Peterburgis: J. M. Seelandt'i juures, Ouhneperka № 54; Tartus: Laakmann'i juures; Rakweres: J. Kubs'i juures; Waides: A. Seidelberg'i juures; Sappalus: G. Sõllberg'i juures; Lihulas: J. Büttner'i juures; Narwas: M. Wöder'i juures; Wiljandis: Karow'i juures; Wõrus: praua Bielwoofe juures; Walkas: M. Rudolf'i juures; Kuresaares: Th. Lange juures. Peale selle on maal seda toimetust sõbra- likult oma peale wõtta lubanud, Eesti maa: Nioma Suurmoisa foolmeister Liit; Sagadi mõisas: M. Gustafsohn; Koerus: W. Douglas; Simunas: W. Normann. Liwimaal: Wändras: J. Eglon; Jarglas: kiriku õpetaja W. Christiani. Kõik kirikuõpetajad, kõstid ja foolmeistrid saawad peale selle lahkest juhatusist andma, kuidas lehte tellitakse. Meie anname oma asja- tallitajatele maal ja linnas, kes tellijaid koguwad, 10 protsenti tellimise hinnast, peale selle saawad kogujad maal weel iga kümne esemplari juure ühe ilma hinnata. Meie palume kogujaid, meile oma nimefi weel sel aastal rõhlemalt üles anda. Kirja- saatjatele ja kaastöölistele saame ka tulewal aastal 1 kop. iga üksikõdetud rta pealt makema.

„Tallinna Sõbra“ tallitus ja toimetus.

Häid puhastud

Petroleum

müib halwa hin aga

Chr. Rotermann,
piirituse wabriku kõrwas.

Garju-Madise kihelkonnast, Laolilast Madis Matkna hobune

on selle kuu 11. päawal Baltiski linnas ära warastatud. Märkid: 10 aastane, täie kehaga must ruun 2 arshinat kõrg, tall paremal pool, parema silma pealmeise lau naha sees weite täte; Wene riistad oliwad peal ja weile wärwimat a sibiuregi taga. Kes hobust peremehele ehl ta selle toime ajale Baltiski, wõib selgest teatust anda, saab oma waema auustuste taotud.

W. J. Gishorn, „Tallinna Sõbra“ toimetaja.

Wenemaa ja wäljamaa sooja esimeest seltsi raswaheringid

Boström & Co., Pärnus.

Lindfors'i pärijate juures on wälja tulnud ja saada: õpetlikud

Geskirja d

Jesti maarahwa koolidele. Sind 25 kop.

Calukoha müümise ja ostmise-kontrakt

on saada Lindfors'i trükimajas.

Gestimaa-rahwa Kalender

1885

aasta peale

on walmis saanud ja saada

Lindfors'i pärijate juures.

Jällemüüjad saamad kõrged protsenti.

Igapäawane hinge toiduse raamat,		Sinnad Tallinna turul.	
kirjutatud A. J. Salleri, teine trük, on walmis saanud ja saada Lindfors'i pärijate juures.		20. Jõulu-kuu päawal.	
Wäljatulnud on ja igas raamatulaupluses saada:		Karduhwõid, steinl.....	48 kop.
Punsti nelja häällega		Hernes toop.....	6 "
Laulu-wiis-raamat,		Leateib, toop.....	6 "
Sallastele, Pätsile ja Tallinna ning Tartu Maatele laulu-raamatute tarmis. Uhesamot korda ja lisaga trükitud. Sind teregest kohtuwistetud 3 rbl., uijaste köit detud kull pealkirjaga 3 rbl. 50 kop. Tallinnas saada Kluge & Ströhm'i raamatu-laupluses.		Tangud, toop.....	8 1/2 "
		Weiße liha nael.....	12-17 "
		Sea liha nael.....	10-12 "
		Kõõst piim, toop.....	5 "
		Sapu piim, toop.....	5-7 "
		Koor, tortel.....	5 "
		Lana wõi, nael.....	40 "
		Pütti wõi, nael.....	24-30 "
		Muna paar.....	4 1/2 "

Kaubahinnad.

20. Jõulu-kuu p. 1884:	
Soola tümber.....	4 rbl. 50 kop.
Riisipool, tümber, 10 p.....	— " —
Seringi tümber.....	— " —
Sõigu tümber.....	12 " —
Kopli heina puud.....	— " 35 "
Die puud.....	— " 26 "
Soome lat-rana perfp.....	22 " —
Altoem raud.....	19 " —
Kafe puude säib.....	6 " —
Männi puude säib.....	5 " —
Riisipõõ puud.....	— " 28 "